

Zitting 1974-1975

11 021, herdruk¹

Voorstel van wet van de leden Voogd en Haas-Berger tot afschaffing van de filmkeuring voor volwassenen, invoering van een nieuw systeem van keuring voor jeugdigen en intrekking van de bevoegdheid van de burgemeester ex artikel 221, lid 2, van de Gemeentewet (Bioscoopwet 1971)

Nr. 12

Nota naar aanleiding van het eindverslag

Ontvangen 16 mei 1975

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van de opmerkingen van de C.D.A.-fracties, op welke wij gaarne willen ingaan. Zulks niet voordat wij de bijzondere commissie onze erkentelijkheid hebben betuigd met het feit, dat zij na onze beantwoording de openbare behandeling van ons ontwerp voldoende acht voorbereid.

1. De leden van genoemde fracties wijzen erop, dat sinds de vaststelling van het voorlopig verslag vier jaar zijn verlopen; zij spreken daarbij hun verwondering erover uit, dat wij in onze memorie van antwoord aan dat feit zijn voorbijgegaan. Wij kunnen deze leden verzekeren, dat dit feit geenszins aan ons is voorbijgegaan; wij achten het zo vanzelfsprekend dat men zich realiseert dat de tijd niet vier jaar stilstaat, dat wij dit niet uitdrukkelijk hebben vermeld. De verwondering van deze leden heeft dan ook onze verwondering gewekt!

2. Het verstrijken van enige jaren behoeft echter niet per se tot wijziging van fundamentele uitgangspunten te leiden. Zelfs al zou het waar zijn dat de samenleving een 'vergroving en verharding' te zien geeft, dan nog blijft de vraag:

- a. of dit het wezenlijke uitgangspunt – namelijk de principiële erkenning van mondigheid van mensen – aantast;
- b. of het voortbestaan van filmkeuring – voor volwassen mensen – de vergroving en verharding zou tegengaan. Wij constateren dat de door genoemde leden kennelijk waargenomen vergroving zich dan heeft doorgezet, ondanks het nog altijd bestaan van een Centrale Film Keuring voor volwassenen;
- c. of het enige zin heeft om nu juist het medium film aan vóór-censuur te onderwerpen. Wij mogen toch aannemen, dat genoemde leden niet alsnog een vóór-censuur voor bijvoorbeeld pers en omroep zouden willen invoeren? Waarom dan voor film een uitzondering gehandhaafd?

3. Dit alles afgezien van de vraag of inderdaad ongenueanceerd van 'verharding en vergroving' van de samenleving kan worden gesproken. Er zijn vele deskundigen die van mening zijn, dat een dergelijke – niet onbegrijpelijke – conclusie toch berust op een te incidentele en oppervlakkige waarneming, welke niet gesteund wordt door een onderzoek naar de feiten.

Het is ons niet helemaal duidelijk geworden wat genoemde leden bedoelen met de zinsnede 'Een verharding en vergroving die duidelijk inspelen op een proces van ontmenselijking dat in onze samenleving gaande is'.

¹ Herdruk i.v.m. een drukfout

Wij stemmen gaarne ermee in, dat in onze samenleving ontmenselijking gaande is. Wij weten ons met de leden van de C.D.A.-fracties verwant in onze verwerping van bijvoorbeeld de apartheidspolitiek in Zuid-Afrika, de moord op Allende, de dictatuur in Chili, het afschuwelijke lot van de Joden in de Sowjet-Unie, de gore armoede in Brazilië, het breken van de Praagse lente, de zinloze slachting in Vietnam en vele andere zaken. Dáár zit de ontmenselijking in onze samenleving, die in vele opzichten een liefdeloze is, van welke wij de structuren en machtsverhoudingen dan ook ingrijpend zouden willen wijzigen. Het filmwezen is soms stellig daarvan een afspiegeling – geen oorzaak –; maar wij willen niet ook voorbijgaan aan het feit, dat menige film ons ofwel juist de menselijke trekken in die samenleving toont ofwel ons, door de ontmenselijking ons als een spiegel voor te zetten, aan het denken over en het handelen naar een menselijker samenleving zet.

4. Met dit alles zij niet gezegd, dat wij geen oog zouden hebben voor de vaak weezinwekkende wijze waarop sexueel sadisme of sadistisch geweld op het witte doek verschijnen. Wij delen deze gevoelens met onze collega's. De vraag is echter wie de grens bepaalt, en of volwassen mensen niet zelf moeten uitstoten datgene wat hen afstoot. En wat is sadistisch geweld? Films als Africa Addio en De Groene Baretten zijn voor ons niet van onschuldiger karakter dan bij voorbeeld het zesmaal 'gekeurde' Brute Corps. Zij zijn misschien zelfs nog gevaarlijker omdat zij onder valse noemer verschijnen.

5. De bezorgdheid van de aan het woord zijnde collega's zeer goed begrijpend en respecterend, blijven wij derhalve van mening, dat de enige werkelijke oplossing is, dat volwassen mensen ook als volwassen worden erkend. Wij moeten aan deze mening vasthouden omdat wij de voorgestelde weg, namelijk een formule 'tenzij de samenleving daarvan schade kan ondervinden en tegenover deze mogelijkheid van schade geen enkel werkelijk nut voor de gemeenschap staat', hoe goed bedoeld ook, een uiterst gevaarlijke vinden. De weg wordt dan namelijk geopend voor de meest volstreckte willekeur, voor de meest uiteenlopende interpretaties van wat 'schadelijk voor de samenleving' zou kunnen zijn. Doorgedacht op andere terreinen van het menselijk verkeer – en alweer: waarom zou dit alleen voor het medium film moeten gelden? – zou dit ons (en stellig ook onze collega's) met schrikbeelden van '1984' vervullen. De pijnen van de groei naar een volwassen maatschappij zijn te betreuren, maar te verkiezen boven een samenleving die van willekeur en censuur geen afstand kan doen.

6. Zoals in ons voorlopig verslag vermeld, zouden wij artikel 240 Wetboek van Strafrecht gaarne bij ons voorstel hebben betrokken. Nu een herziening daarvan – in welke zin dan ook – niet in het vooruitzicht is, achten wij het niet langer verantwoord de huidige onbevredigende en vaak belachelijke situatie ten aanzien van de filmkeuring te laten bestaan.

7. Onze conclusie is dan ook dat, ook de ontwikkelingen van de afgelopen vier jaar in aanmerking genomen, wij geen aanleiding zien tot een wijziging van ons voorstel in de zin, zoals de eerder genoemde leden suggereren. Wij vertrouwen erop dat wij, na deze ernstige afweging van hun bezwaren, hen ertoe kunnen brengen hun voorbehoud ten aanzien van ons voorstel van wet te laten varen.

Voogd
Haas-Berger